

Bestuurs-Memorie over de afdeling Loo.

De afdeling van de Landstapten van Loo: Samellic, Kapo,
Lorac. Pada wordt verwezen naar de hierbij gezegde aantekeningen
naar aanleiding van een reis door die
Landstapten in de 2^e helfte van Januari
1926.

Verschillende onderwerpen, die hieronder onder
bespreking zullen vallen, zijn voor de gewone
de Landstapten in die „aantekeningen“
behandeld. en zullen hier niet weder ver-
meld worden.

Hooftden.

Sarigi. Deze onderafdeling bestaat uit 2 land-
stapten Hootong en Sarigi.

Wanneer bestuurd van Hootong
is Wadji Saenso Rahija. Over hem han-
delt een bundel, waarvan het laatste num-
mer is een brief N. 33/geb. d. 10 Januari 1926 van den
President van Harado. Wadji Saenso
heeft wegens zijn autoritair optreden de
mededeeling ontvangen dat hij thans
niet voorgedragen zou kunnen worden
voor een definitieve benoeming. eerst
in September a.s. het hier onder overge-
rapporteerd worden.

De hjaande Nagao van Sarigi is
kort geleden gestorven. het is noodzakelijk
moet gedaan worden voor de aanwijzing
van zijn opvolger van Tagoense tot
wanneer bestuurd. Het schijnt
ook de aangeverzen man aan tot definitieve
zijn opvolger van zijn onder benoemd

te worden. Jan Samenroeying van
de 2 genoemde landchappen in den zin
van de aanwijzing van den Directeur
van Binnelandse Bestuur d.d. 10 Sep-
tember 1925 n.º 240/5/9 kan geen spake
zijn. - In de 2 voornoemde bestanden van
dit gebied kon weinig verbetering teken-
gen zijn. Ommege de 450 t. ml. lange
kuststrook onder een landkapitool
wordt gebruikt. Met een politiek oogpunt
kan de Samenroeying dier beide land-
chappen ongeschikt tot moeilijkheden
aanleiding geven. - De Gouverneur van
Sarije was hier nog nader over te hooren.

Soro.

Selt 4
de landkapitoolen, t.w. die van Soro,
Rore, Rore met de Sojien eilanden en
Sojio.

Jalava is de zelfbestuurder van Soro. Hij
is een man van den ouder stempel, die
alles zijn eigen taal spreekt en eenigzins
taal van aangewend gebied verstaat, ook
den weinig Maleisch. Het heeft voor zijn in-
licht en zijn scherp verstand en speken ont-
leg. Het is het uitvinder van geschillen be-
heeft, is in zijn woort beslissend. Wanneer
men hem de onderhandeling behandelt, die
hem toekomt, dan laat hij zijn mening
gaan hooren.

Over enkele jaren zal hij als landchaps-
hoofd verslagen kunnen worden door
den witi mokole van Sarije, P. Sigilipoe,
die 15 jaren kendingsoer was en thans
sedert ruim een jaar als districthoofd
te Santena werkzaam is. Hij is een
fink man en een zelfloovend hoofd,

Zijn invloed moet zich langzaam
ook buiten zijn district uitbreiden. Het zijn
opreden als landkapitool make men
niet te veel haast. '27 of '28 lijkt mij
tijd genoeg. Het oordeel over het tegenoor-
dij landkapitool, neergelegd in den brief
van den Gouverneur van Soro van den 4^{en}
Januarij 2. n.º 245, is nu in een eenmalige
commissie bezigt dat deze bestuursambte-
naar door zijn ~~terug~~ kennis aan kennis van
de baricade geen contact met deze ~~commissie~~
merkwuurlijke persoonlijkheid heeft wisten
krijgen. -

Over den zelfbestuurder van Rore zie men
binnenkomende "aantekeningen".

Over den van Soro is een afzonderlijke
kandelaar in het archief. Na het ontslag
van den vorigen kapitan Hadji Soham-
mad, is zijn neef Kapalege, de Inlandsche
Bestuursassistent, tot waarnemend bestuur-
der van den district benoemd. Samenroeying
van de district Sojio is om in brief d. 28
Februarij 25 n.º 143/5/9 ghem, genoemde
redenen, niet uitvoeren. -

De zelfbestuurder van Sojio zal naar alle
waarschijnlijkheid binnenkort op verzoek "af-
gel" ontslagen worden. Zijn aanwezig-
zijn is, ~~dan~~ een thans in beweging bij den
Gouverneur geplaatst, telg van het Sojio'sche
Hokolegehoofd.

Kunnen door de aanstelling van dezen laat-
ster geen familieintrigues ontstaan, wat niet
onwaarschijnlijk is, zullen beide land-
chaps en kwartel bestuurder ghem
betken. De tegenwoordige Ratja van Sojio
capit thans ook reden tot tevredenheid de
Gouverneur, ontslagen Kapitan van Rore

Leek zich vooral in geen opzicht iets van zijn taak aan.

Sangerhan, Republiek en hunsig en haastig bestuunder belooft te worden bevestigd de door zijn aanvaarding van het ambt van zelfbestuunder opengevoelden post van Indisch bestuursassistent niet meer vervuld te worden.

Banggai. Tot dit landschap behoren de onderafdeelingen Banggai Beroek.

Radja en zelfbestuur zedden in Banggai.

Bij besluit van den Resident van Manado van 16 Februari 1920 n.º by wege Radja

Secundolastin, belast met de coördinatie van het radjarang ^{over} het landschap

Banggai. De definitieve bevestiging van eerst plees hebben na vaststelling van de nieuw model verklaring van de in zijne waardigheid tredenden zelfbestuunders tegenover de regering van Nederlandsch-Indië.

Op den 19.º October 1920 werd de waarnemend Radja op plechtig wijze g.

Indalleent. De ~~radja~~ ^{toe} het zelfbestuur, de voornamende komisi enpat, bestaat uit ~~leden~~ :

den Major Ngofu, den djogoe (rijksbestuunder), den Kapitan

Laret en den Hoekman toe. De djogoe is belast met de werkzaamheden ter

hoofpleats, de Kapitan Laret is aan den raster wad in bevoet geplaatst, voorloopig als vertegenwoordiger van het zelfbestuur

in dat gedeelte van het landschap.

De beide andere leden der komisi enpat hebben tevens de functie van districts-

hoofd.

De Djogoe is een ijverig en zeer knuts-
len man. De Radja, hoewel onge-
schuld, stelt veel belang in zijn ressort en
maakt gaarne gebruik van de hantel-
den gelegenheid om dienstbaren in
het ~~radjarang~~ ^{over} (Poewekube) gedeelte
van zijn ressort te maken. Sedert jaren,
bijgevoegd sedert den tijd dat de
Sultan van Ternate nog gley over deze
streken uitroepende, waren de aanvellingen
van den Radja met zijn aan de overzijde van
straat Seling hurende onderdanen, om-
niem. Zijn gley wordt niettemin nog
overal op aan den overval erkent. Over zich
onwillige vragen over de goeding van dis-
tributies als anderszins, dan is de enige
persoonlijke kennis van den Radja om
tot een oplossing te komen, aanpakken.

De eigenaardige titels hier en bij het
Boengkeche zelfbestuur in Surong, later
niet geheel uit den invloed van Ternate ver-
loren. Bijvoorree oogenoemd hieromtrent
vindt men in het bekende artikel van den
tegenwoordigen Controleur Goedhart in het
Tijdschrift van Ind. hand en volkenkunde.

* Not.

Het exemplaar van dit kantoor is ~~het exemplaar~~
met de stukken over de Boengkeche Boengke. Dit landschap bestaat uit
gansgestie aan den Resident van Surong 2 deelen, Noord- en Zuid Boengke,
do ter hand gesteld. En andere overdrukt van elkaar gelyken door het landschap
is op het kantoor van den Controleur van Surong. Over de leden van het Boengke-
sche zelfbestuur benigari's andere titels
hebben dan die van Banggai, in de aan-
stelling zeer verschillend van het Banggai-
sche, in tegenstelling met dat van Surong,
waar men geen Radja of komisi enpat

kerk.

De Radja van Boenghae houdt in ziele
ongewone mate op uiterlijk vertoon gesteld
is en intelligent en klein stellend bestuurder
der, die zich om de gaarne berij houdt
met vrede, den godsdienst rakende.

In bestuurzaken raadt hij steeds
den Goyogoe, zinen vader. Die, die de
aanneemen van was on. den vorigen te
Mikha gestoren Radja op te volgen, heeft
daarvoor bedenkt, omdat hij zich niet jong
genue mee van die eorandigheid velle.

Hij is evenwel nu een machtig man, van de
leden der hadat vereene de meest op den voor
grond staende.

De koningstijns ingewikkelde samenverhou
dingen onder de to Mori zijn juist en
duidelijk bekeven door J. Krunt in zijne
verhandeling over de Moris in Simompo
opgenomen in het S.B.G. (deel)

De juist wegen ongeschiktheid leevol
ontolagen Mokole lde, het landshoofd,
behorde tot de ~~sta~~ ~~Setaria~~. Zijn
aanzien opvolger het distrikt hoofd van
Langalouw, Revolve is van de ~~sta~~ ~~toe~~
~~ampten~~. Hij is de loon van den bekende
mokole Harrende die bij het overet den
Morisstejer de ginspenke markt in 1907
gemaakt is. In Simompo is het greg
in handen van een vertegenwoordiger van
het minst aarvriendlike der drie kopdenye
Stakten dat der Bonto's. Zijn naam is
Sovimangkoe.

Van wie uitmanne anjoxins met de
Landshoopen Boenghae en Mori bekend is,
is het duidelijk dat de hier wederom de

zede gestelde van of Boenghae en Mori
ziet onder een landshoophoofd gebruikt
moeten worden ten evenmale onthunend
niet worden beantwoord, al ware het
alleen maar omdat Boenghae Meng-
Mohammedanisch is en Mori een Soer-
tal Christen. Telt dat in de naaste toe-
komst aanzienlijk groter zal worden.
De ontwikkeling van dit landschap zou
aanzienlijk gebruikt worden, wanneer
het onder ^{de} vreedse kopdenyesticht ge-
maakt zou worden.

De van de distriktshoopen van Mori, na-
melijk het hoofd van Pelere is een zoon
van het afgetreden landshoophoofd. Hij
is evenwel ten evenmale ongeschikt om
zijn vader op te volgen. Ondanks zijn
Scholgaan - hij bezocht een H.S.S. te Ma-
kassar, verdient de mokole Revolve, hier
heen overwendt vere de voorkeur, er gaat
gedij van hen uit, hij heeft invloed.

Sakandische bestuursassistenten.

De Sarigi is naast den g bestuursassistent
in gouvernement dienste Kumanouw, een
landshoophoofd bestuursassistent Hoje. Die
heeft ten duidelijkste zijn ongeschiktheid
bewezen, is van Simompo naar de Mand-
plants onder Grahappel overgeplaatst
er moet het lende hie lende door een ander
vervangen worden. (Candidaat is een
leker van Gobel (ten tette Toboelo), die
van uit Gwontalo² sollicitatie indende).

De Soer zijn g bestuursassistenten in
g gouvernement dienste, waarvan die van
Oron en de eilanden tevens waarnemend
landshoophoofd is. - Inji Radja, de

↓ Het gebied Ngoremembatoe

↓ Het gebied Setaria

↓ door het afbreken van het landschaps
hoofd

te Solo geplaatste bestuursassistent zal
wegens onderdanigheid binnen niet te lange tijd
outslag moeten aanvragen. - Als zijn voorga-
ker is een ambtenaar den thans te Solo
noodige geplaatste landschapsbestuursassis-
tent D. Sudakh.

Van het voornaamste district van het land-
schap-Djo, namelijk Intena, door het uit-
stredende daar woonde districtshoofd
het onder bestuursassistent Stellen, kondre
dit hoofd landschapshoofd zal zijn geworden
en er een ander districtshoofd zal zijn wordt
het noodig dat de te Solo geplaatste assistent
niet alleen opdrachten ontvangt voor het
bestrijden, maar ook over de districten van
het west. Intji Oedjir is daarom niet te ge-
bruiken daar hij na 3 jaren hier gewerkt te
hebben geen bar'e spreken te ondersoek
dat hij te leeren. - Sangkian in boen-Mori
ook bar'e wordt genoemd, is de oornelste
D. Sudakh eens thans eenigzins met
den taal bekend.

De landschapsbestuursassistenten in bang-
gi groepen aanbidding tot opmerkingen
van Sonning diee ambtenaren in Barwack
te Tolonodale handelen derengdane be-
n. n. 24/6/2, 24/7/2 en 29/8. van 22 Februari
1926, 22 Februari 1926 en 2 maart 1926
De op den 04 October 1924 ingestelde
afdeling-Djo (Statuut 1924 n. 266)
is samengesteld uit de onderafdelingen
Djo en Parigi van de vroegere afdeling
Midden Celebes en Barwack, Banggai en
Tolonodale behorende tot de afdeling
Davao van Oost-Celebes van het Gouverne-

I der landschappen Djo en Parigi

- 3. Soem...
- 1. Soem Soem (Lembang)
- 1. Soem Soem (Davao)
- 1. Soem Soem (Banggai)

I der residentie Manado
I onder...

I de Oost Celebes onderafdelin-
gen, groep II Djo en Parigi.

ment Celebes Onderhoorigheden.
In deze beide delen der afdeling zijn
gerekte belangrijke punten van verschillen-
de regelingen.

De volgende onderwerpen wil ik in
dit verband noemen. Groep I zijn hier:
a. Weerendienstregeling.

In de groep I is het maximum onder-
dare dienstdaag 4/2. 6 dagen worden
voor buitengewone gebeurtenissen in ee-
kerre gehouden, 36 uren er gevonden.
Groep II heeft als maximum, dat ook ge-
voerd wordt 32 dagen.

b. Belastingen.
In groep I bestaat de gade en begrijp-
ke Celebes 4% regeling. Openten worden
hier niet geheven, noch personele belas-
ting.

In groep II is in een overaakt over-
sicht de voor dit primitieve gebied geboden
de ongelukkige ~~aan~~ regeling op de heffing
van een klein naar het inkomen inge-
voerd, voor belastingen boven de f 11,30

In openten en personele belasting.
Deze regeling kan niet ingevoerd kunnen
worden in groep I onder een der aan-
loop achteruitgang in het budget der
Landschaps of onderafdeling begrotingen
te voorzien. De begrotingen konden
er door ontworpen worden. De belasting
is niet drukkend, reder deze te verlagen
is niet. Bovendien is het ook onjuist.
Het een niet met de bestuursassistenten van

dezen tijd stukken handeling zelfbestu-
rende hoofden, en door hen uitgenoodigde
regeling te doen tekenen, die hem met
den bester wil niet vergelijkbaar wor-
den.

Het jaarlijkse gevolg van de overhaaste,
ondoorzichte en onvoorberede invoering
dezer regeling is dat zij nergens wordt toe-
gepast en dat er bij de vaststelling van den
aanslag praktijken worden, althans zijn
toegepast om maar tot een veldrend kon-
gedrag te komen, waarvoor men zich elders
wel kon wachten.

Berijkt is in dit opzicht het in den bandel
over dit onderwerp opgenomen uittreksel
uit het journal van den Controleur van
Joro van 7-22 November 1920. Alleen
zoude om het feit dat de Controleur den waar-
nemend zelfbestuurder niet te zijn onder-
geschikt hoofden moet toelaten dat de
betrofde regeling een schijnregeling is, waar
men zich niet aan houden kan, moet ze
afgeschaft worden.

Als materiële regeling is die van groep I
goed, ze is begrijpelijk. Leunet deze als die
van groep II heeft de fout dat het niet mogelijk
is om inkomens berekenen de 1200 per
jaar een goede berekening te maken. Dooralle
pinnen, zink, tabak, katjan, olie, suikerriet
en dergelijke kleine gewassen, ^{voorzien} die de boodking
die voor zijn gebruik aanplant als aan kolon
te geven in den staat der belastingaanlay
het men een penie opsluikheit.

Leorden

Leorden aangevuld

De enige, nu i. geronde oplossing om
uit deze moeilijkheit te opereren is die
aangegeven, maar niet geheel uitgewerkt
in Rijksp. n. 1834/13 dt 3 Juni 1920
van den Resident van Mandocor den
Directeur van Binnenlandsch Bestuur.

Lebront hierop over dit is een normaal
krachtig man⁺ 16 per jaar aan belasting
kan betalen, wanneer hij niet door bij-
zondere aanplantingen of door veelvuldig
heeft aangevuld behoeft te worden.

Op die basis kan een neder uitgewerkte
regeling in overleg met de ^{en door} zelfbesturen vast-
gesteld behooren te worden. In de ons
bestuur Compromittende schijnver-
toning der huidige belastingregeling in
de onderafdeelingen van groep II zou
den een einde zijn gemaakt.

De Staatblad 1919 n. 1: 223, artikel 14
alinea 1 sub g geeft aan dat de Eiland-
sche Christenen uit de Mindassan, de
Sangihe- en Talaut eilanden ^{c.a.} niet
onderworpen zijn aan het greg der zelfbe-
stuurders in Midde-Celebes. Het ge-
volg hiervan is dat zij in de groep II in die
uitzondering positie verheeren, in groep
I evenwel niet. Bij biven dt 2 Januari
1920 n. 234/1 en g dt d. a. v. n. 234/1
wordden Resident in overleg gegeven
de Regimin voor te stellen ^{aan} de bevoech-
ting der gewende boodking regelen voor
deze afdeling althans een einde te
maken.

d. Toon gwey 2 bestaat een uitdrukkelijk
door den Resident goedgelovende regeling
van de verkiezing van district-ouder-
hoofden, welke door den Gouverneur van
Celebes en Onderhoofden was uitgevoer-
dij. Gwey 2 kent die regeling niet.

Afscheiding van de onderafdeling Jarigi.

Door den Resident is voorgesteld de onder-
afdeling Jarigi bij Donggala te voegen. -
De Regering acht het wenschelijk dit eerst als
de afdeling 2 jaren in den huidige vorm
te laten heft (October 1926) op dit voorstel terug
te komen. -

De voorstel gemakkelijker verbinding tusschen
Donggala en Jarigi als tusschen Joroen
Jarigi maakt deze verandering eene be-
stuursonderpunt zeer geschikt. Onders-
hands is de aangeleg van den groten verbin-
dingweg Donggala - Jarigi voor tusschen
bij Jarigi betreft ook onder het toezicht van
den Assistant Resident van Donggala ge-
steld.

Vereniging.

Door den Gouverneur van Jarigi is
met het kleine getal herendienstplichti-
gen waarmede het landschap Jarigi be-
schikt. Moëtong is te ver om aan dien wij-
aanleg mede te doen - een regeling getroffen,
waardoor dagelijks 700 man aan den weg
werken. - Overigens zijn groote gedeelten
van den kustweg naar Moëtong voor auto-
verkeer geschikt gemaakt. -

In Joro wordt met voortvarendheid ge-
werkt aan den verbindingsweg met het
Joro nieuw. Tansien 60 K.M. langer weg

Van Jarigi

waardoor de bouw van de daarvoor noodig
kostbare brug voortdurend in gang wordt
gebruikt. Op de plaats waar overkugging in
den weg van Jarigi naar Kordons is de
Kordons loomst steeds een diepe, haren bed-
ding niet meer verplaatsende rivier gevonden.

En reden hiervoor is deze dat de Kordons
rivier in den weg tusschen - Kordons een
brug met worden op een plaats, waar deze
thans nog geen roeden lang heeft, waardoor

Wanneer mettertijd een uitbreiding gegeven
mocht worden aan het plan een groten
verbindingsweg van Joro met Totore aan de golf
van Boni over het scheidingsofgebied Takole.
Kardje tot hand te brengen, dan zal die weg
niet over Kardje en Kardje naar Kardje
zijn, doch over Kardje vanden loom, haren
het laatste traject eenige kilometers langer is.
Een andere reden hiervoor is deze dat Kordons de
wee lang, het meer nog niet voor auto's een
haven geschikt is, het verover naar Joro over
het meer door middel van v. leeuwarij
autoboot zal kunnen geschieden, die
uitbreiding van het veld auto's op betrek.

kan dit jaar het gedeelte tot Jansini
(2. m. 10) verhard en inderhalst worden.
De H. Stromwals is juist aangekomen.
Jan Sentem uit zijn ongewenst 5. m.
verhard en berijdbaar gemaakt.

De verbinding moet gemener worden
betreffende den aange van den weg naar
Kape. - De bestemde weg, is tot Totobave
304 K.M. lang. Het terrein is goed en was
paarden geschikt. enige langzame loomst
berijdingen en op bruggen uitgestroonde
weggedellen maken het zeer moeilijk den
weg om te over peras geschikt te maken,
 weshalve voor enige jaren een nieuw
traac is gezocht dat slanker, doch 20
K.M. langer is. Afwijgende bij K.M. 47

van den Joro - Sentem weg, gaat het nieuwe
traac van daar (de ongeveer hangende
toerontje) naar over de Joro rivier naar
Langgimora en zo naar Sabingpa. - Daar
het uitgezocht is dat het geringe aantal
herendienstplichtigen van de landschap
van Kape en Beroa twee wegen zou kun-
nen onderhouden, zal er een heere gesan-
nieten worden. - De moeilijkheden van den
definitieven aange van den landgenen-
den weg, - een verhuiscende weg, waar
glen weg langs stand houdt - zullen ter de
geoverwegen moeten worden, ook dit dat
het behoeft voor Joroiten en de plaatselijke
bestuurambtenaren in eenige tientallen
van jaren ~~van~~ niemand ^{noch} noodig ~~afgeven~~
is per auto naar de beghindingspunten te gaan.

rijd eenvoudig wijke tot kunnen worden. In hoewek wordt geregeld gewerkt aan de
Opgevoerd, konden de we van Doro naar de breedte u verhanding van der weg
het meer geheel verhard tot zijn. - Afgezien van hoewek over Bich naar Doro, de
der van der hier behelde verbinding met glans verbinding van de kust van de golf
Totre en Salpo, tot de aanwinsting van van Tomini met hoeweken omgeving.
dergelijke aanwinning dat ook eenige vrije ruimte B van de D. H. K. zij. gereed. Ten hoewek
moet hebben onproducten te kunnen laden, kan men per auto tot 7. m. om de kust
het niet verwachte server over het meer, om naan de grote koming talvee gaan.

Kientijk vergemakkelijken. De aan der kust. Het diep ingesneden eiland Seliny
kant van het meer gewonnen producten worden heeft een van het grootste gedeelte van
Chamo nog lang, het bestemde paardweg een zeer goede kustweg. Het is een van de
over de waterleiding en verder maak de lijke dat hier paarden worden ingevoerd,
de golf van Boni gebouwt. Is het verdit in daer alle afstanden te voet moeten worden
nachte van. Doro van Totre onvoorbarige afgelegd.
letter aanzienlijk, dan tot help en gemakke. Tot de alle verbeteringen in Tolonoda
lijke verbinding met Sente u waachhandelen. te, wordt naan het jaoverdag serveren.
en ophoepers gevestigd zijn, het server. niet Ten de hoofdverbinding met de algeme
daarheen kunnen leiden. ne gegeven over de afdeling Doro.

Toeval in de onderafdeling Doro was komend inder plaats als in der omsticht algemeen
het gekonendijk keurden, afplanten of afrog. het gekonendijk keurden, afplanten of afrog.
Ten der velden in keurden is, moet nauwlettend u onder toezien dat de keurden
Ten eerst om afrog der landbouwvakkeamen heden worden geëenekt. tot is derwege hier
niet mogelijk voor de u verhanding en was noodig verbueding hie voortduuring keuren
disciplineltigen keurden te hebben. De hie meerdere maanden in het jaar dat zij
niet kunnen uitkomen. Ten de te plaats moet alle aandacht gevestigd worden op
het optijk keurden der ^{van} lawaks en ledings op het in de gevatte mogelijk waachberg zij det
dooyt goed is en dere inderdaad niet keur weer. Menschaeltige bevolking aldans weder voor

an jaar van veldsel roukens is. Is dit er dan worden ~~van~~ de keurden met gemakke
riekt.

Ten opweken van der politieke - bestand, middelen tot economische ontwikkeling,
afrog van keurden steer en radioverbinding van de onderafdeling hie of dacten
met Tomohon hie de over die onderwerpen aan der keurden verditte of geveens hie
Brieven: 33 1/2 van der Doro Januari 1926.

Ten aanwin van der politieke bestand zij hier opgemerkt dat in de laatste week
van Februari en maendagse S. S. vergadering te Olue is gehouden. Doch van
die vergadering was mededeling te doen van de keurden ^{door} het Congres der Centrale
S. S. te Doro, adante gewonnen, inkomendheid de om vesting der lokale S. S. afdelingen in
afdelingen van de Doro S. S., ~~aanwinst~~ ~~van~~ ~~de~~ ~~keurden~~ ~~te~~ ~~verder~~
in der verditte tot keurden tenzij verder de organisatie van het S. S. onderwijs kan worden
der bequden. - Opmerking verdient, dat er geen afgevaardigden van lokale vereenigi-
gen uit de Tominihoek waren, hoewel de vergadering tijdig te even bekend was gemaakt
en dat de minder guntig bekende S. S. propa-
gandist Jonamoi niet den minsten invloed meen heeft. hie ~~van~~ trecht het S. S. kei.
des der S. S. school hie het bestuur verditte te maken en wordt help op in het oog vallende
wijze door de S. S. mannen bevestigd. - Kenige minder guntigke invloed van
deren van de S. S. bidning hier, selt ~~van~~ loopij niet meer te duellen.

In verband met de deservende gemaakte gemaakte
kingen over den afgezonden heerendiensten
ziet in het district Rebo in den Banggai
archipel (omvulde geyens 11.6 alinea 9),
meende de resident Tideman dat het am-
buelin van kunnen verdueren om de re-
den (niet meer of te laten koopen, maar om-
dat zij het wegens den groten afstand kunnen
wraspleats van het eiland Banggai of om de
lin gen heerendiensten verrichten, ten
en verkeerrelating te laten betalen. - Hier-
toen is naar het mij voorkomt, en overne-
mont te wesen. Om verplichten afrop van
de heerendiensten moet de beschikking al een
Heerendiensten is. Help, al kan men om mee-
ning zijn dat het eigenlijk over kin heeft
lieden, die eilanden en eilandjes onder
wey te wesen, kunne heerendiensten te
doen afhoopen, de overneming dat die eilanden
overvolkt worden, wanneer de
bevolkers mistelling van alle met den heeren-
dienst verband houdende verplichtingen
konden krijgen, dwingender toe kan de afrop.
Zou te laten betalen. Het is niet kan eelken en
verkeerrelating op, dan kan de opmerking te
verwachten zijn dat men daar te wesen tegen
heeft, omdat men niet kan eelken verplicht
te zijn te de dreyen voor ten gend, dat men
ten eenen als mist: Het afschrijven van
de ~~afrop~~ ten dienste der bevolking staande
wegen. -

Landsgouverneren en werken door den
dienst der B.O.W. uit te wesen.

In Darigi zijn de van woningen voor
der civielen dienst gecomod. De grootste

It is de om, waarin zij de op alle
de werkers mannen tussende verplichting
te nakomen.

1 de aanwinsting van

7 de Gouvernemen- en school te Darigi
is sul te klein om het aantal kinderen.
Ikans worden des in 3 verschillende
localiteiten ondergebracht. Door den
Geyenshulter zal het voorstel gedaan
worden de het behuante Gehucht
geboen voor de gouvernemen- en school in
handen te geven aan het landschap,
voornam dit de bouw van een nieuwe
school ter hand zal kunnen wesen.
De nieuwe landdelappgevoering is te
Darigi is bijna gend.

zijn het kantoor en de woning voor den
Geyenshulter, verder tal van woningen voor
ambtenaren en beambten in dienst van
het landschap. In voortbreiding is een
voorloopig door het landschap te explici-
teeren tijstpeluiken door een bronwater
gedreuen. Het grote overnemt aan poli-
tal dan gemakkelijk uitgevoerd kunnen
worden.

De andere van den weg Joddi. De water
is, vooral boven te de en gend, gend
in handen, onder te recht leiding van uit
Darygata. De verantwoording der daar,
voor te wesen gelden berust bij den Gey.
ketten van Darigi.

In Doro is het voornamste de aanleg van
den overge geyensden weg naar Teytens en
het bouwen der daarin liggende bruggen
en diikers. De bouw van eenige landschaps-
of door het landschap te verhuuen gebouwen
voordert slechts langzaam, de het dik.
wijfs en reidit is aan ghehichte werkkracht.
ten te wesen.

Ten gouvernemen- en tarye zal voortdijn-
lijk ~~worden~~ wordt de nieuw afdelings-
kantoor, tevens kantoor voor den Controleur
van Doro worden gebouwd. Heer noodig
is de bouw van een nieuwe lands ge-
pangnis. Door den Controleur is de
aanleg van een waterleiding ter hoof-
plaats Doro ter hand genomen. De re-
ding zal zoo mit het ghehule jaar, den
loek teken gdwende een ga so maanden
in de behoefte van drinkwater kunnen
worden. Wasshulter zal ~~door~~ op de gewone

wijke uit de Keli gehaald moeten worden.
Twee der. aanleg dier waterleiding is
f 10.000 op de onderafdelingsbegro-
ting uitgetrokken.

Twee de verdere demping van het achter
het kampement gelegen drassige terrein
is de couillematuur van aanschaf.

Door den gebiedsdiens zijn plannen voor
een nieuw kampement gemaakt waarvan
in den loop van dit jaar een begin van uit-
voering het worden gegeven.

In Buewark nadert een grote water-
leiding hare voltooiing. De hoofdleiding
is het goed als gelegd, de huiscanduit-
gen. zullen alomtsdier. De bevoordigde ma-
terialen zijn, het nu niet alle ontvanger,
dan toch tekenende. (Bij de bundel
hier over). Het nieuwe hospitaal te Buewark
is den 1^{en} Januarij. t. geopend. (Bij
Controleur Buewark d. d. w.)

—). Door de goede communicatie met
den Banggai archipel door middel van
een krachtige motorboot kunnen tielen
en de in ernstige gevallen gemakkelijk
worden overgebracht. Het hospitaal in het
gloonde Buewark getrouwt, heeft van den
winnig patienten, maar des te meer van de
door koorts en geteisterde bilanden, waar de
bevolking door haar slechte voeding, ste-
kend tevoe winnig verstand bezit.

In Banggai is de voornaamste arbeid
de aanneming van de hoofdplaats. De
koning van het terrein en begroeding der
kosten zijn ontvanger door den landschaps-

7 (de. brief van Gouverneur Banggai
dd 12 Maart 1926 n° 554/ko)

* Noot. Over den gezondheidstoestand te
Banggai in 1926, zie het onder de bijlage
opgenomen besluit van den Gouverneur van
Celebes en Onderhoorigheden dd 4 Juli
1926 n° 451/C 1.

↓ waar zich oreegt het militaire kampement
bevoord.

↓ van Buewark

oprichter ingediend. Voor dit werk zal
bij aannemingsbegroting van dit jaar een
bedrag van f 17000 worden aange-

vraagd. Hiermede is dan nu slechts in
de meest noodige vertekening voorzien.

Andere gedeelten van de hoofdplaats zal
den opovereenkomstige wijze ~~gevoerd~~ ^{opgevoerd} we-
ten worden. Met de uitvoering van dit werk

zijn de plannen tot verplaatsing van de
hoofdplaats van den Gouverneur naar kam-
pong Gonyong kunnen te vervallen.

Binnenkort zullen ~~de~~ ^{de} verduur worden

ingediend ontwerpen voor den bouw van een
nieuwe woning voor den Radja van Bang-

gai en van een gelijkstevens woning, welke
beide op de vroege plaats op den hennel ge-
bouwd zullen worden. Ook wordt een

ontwerp voor den nieuwe landschapsge-
bouw ingediend.

In Melindale is de nieuwe gronping
voor het landschap aan het begin van
dit jaar in gebruik genomen.

Twee der dienst der landschapswerken te
Sarigi is de opzichter Sachunsky, an-
genomen. Twee de overige onderafdelingen

werkt de te Soos overstijde opzichter
Agantok. Toekende waterleiding in Bue-
wark gerud is gekomen, verduur het ambe-
relling den op f 150 5 maanden aldaar werk.

Kanven onderopzichter Siyng door een
der koortsre keult te vromen. De heer
Siyng kan geleentwerpen maken noch

tekenen, hij konst alleen toezicht bij de uitvoering van werken. Nu hoewel ook zijn ambtelijk betuigt in de kusten van den landschapsoverzichter, is bekransing geboden.

Assimilering van de hoofdstad Ioso. Nu te samen met een bijdrage voor de straatverlichting ook voor het weghalen van vuil en maandelijksche contributie wordt gegeven, is het noodig dat de het schoonschouder van de parat te Ioso met kracht ter hand wordt genomen. De afwezen van faecaliën laat hier en daar keer veel te wensen over. De wisingen van den Assistent-Resident, den Controleur en de samengestelde van septie tanks werken voortien, aangezien de tegenwoordige inrichting der warenhuis. Kistenplan te gelyke kuff.

Handaakt moet ook worden besteed aan de joden en flessen, die zich vormen in de diep ingesloten ravijnen waterlopen, die door de hoofdstad lopen en gewaltige muskieten bergen. (Brieven d.d. April '15 n. 10376 op-gesent Dienst der Volgezondheid.)

Kampingsdetering en onderhoud.

In dit opzicht is in Iosowak en Holonoda. De de overbreng van het water het meeste beuikt. Help aan de kust, waar het altijd door de meer slottende semelkies n. weiliker is de kampings en goed abnorm te geven en te later houden, is zijn in deze onderafdeelingen tel van goed aangelegde kampings met

de onderafdeelingen

Not. Okerijdsch Schijven d.d. 16 November 1915 letter L.

goed gebouwd huizen aan te wijzen. Nu sommige gedeelten van het district Iosowak het bijzonder ^{aan} uitsluiting door het k. Nuw krochte kauptgedellen stecken, is niet te zien dat het besturen hier reeds jaren geleden is. Den Controleur van Ioso is bij brief dd 6 Januarij 1915 n. 1033 opgedragen, hier de noodige aandacht aan te wijden, terwijl tevens is aangegeven op welke wijze verbetering van den bestanden bestand bereikt kan worden.

In Iosowak geldt ten aanzien van het land. Schijven dien naam betrekke, in het land. Schijf bovendien zijn de bestanden iets te

ter. In Bangani moet ook een sul verbeterd worden, doch het landbouw schijf beuikt niet een om in deze wijze comitijng te bereiken.

Darin het afen van de berokken neiging heeft niet zoveel mogelijk in de dikwijls op groeten afstand die kampings gelegen te dany op te houden, is het van belang dat op de wisselen de aanplant van allerlei nuttige gewassen wordt bevordert. Beveeren die aanplantingen want op den luyt hierin en aanblijven van de ~~de~~ eigenaarsom hunne huizen en even meer geregeld te beuonen. (Brieven van den Resident van Harando dd 4 Januari 1915 n. 1033, antwoort ^{hier} dd 14 Januari d.a.v. n. 10376/II).

Naar aanleiding van dien laatste brief werd een voorstel gedaan aan de hoofden der onderafdeelingen geseekt.

Regeling van den patrulliegeest

Dit onderwerp werd, naar aanleiding van een recent verslag van den Generaal Militairen Commandant (n:o 2348/36 d.d. 12 December 1925) eerder behandeld in brief n:o 650 d.d. 17 maart j.z. van den Resident van Manado.

Naam Jan het door patrullies houden van passanten zij zamen naar brief n:o 1000 d.d. 24 maart '26 n:o 650 van den Resident van Manado.

Deze maatregel wordt in het patrulliegebied Joro geregeld passantencontrole van overvledingen te houden.

Staat van schooltuinen

In de kusten der kendingescholen in de onderafdelingen Joro en Kolonada (Land. Schap. Joro) wordt voorzien door de heffing van 10% op de inkomstenbelasting en door de inruiming van schoolruimte (1/2 per jaar). Uitkonding hierop vormen de scholen in de Dv-streke verhandelingen, waar, omdat men indertijd wensde dat de school geheel impregne lair zou worden, die heffing althans heeft gelaten. Indertijd heeft de kending de behaten op het schoolbeheer, die door de jaarlijksche Attributies van Gouvernementswege worden gdeest, willen verminderen door de aanleg van schooltuinen. Het bedruue wenschte dit evenwel niet, hoewel de in deze richting aangebrachte pogingen gestaakt zijn.

Intussen is men daarmede en met Joro voortgegaan in de tot Joriji behorende landchappen, waar meerde scholen over en overvledende klapperbomen die

1 Onder verzoekt de den Detachements-Commandant te Joro.

Art. Tergelyk brief Inspecteur Joro Landich Onderwijs d.d. 27 April 1926 n:o 1748/24. , waarbij de ~~toezicht~~ het toezicht van deze aangelegenheid bij het Joro van O.a.L. de heffing werd aangehouden.

Het punt werd ook door den Resident bij de Regering voorgebracht, en het is Joro over voor korte tijd bekend, nog niet genomen.

Voorkomende kien

ten bate van het ~~landich~~ schoolfonds ver-
faakt wordt. De schoolen in beheer van
het Landich giensten gesubsidie. Als
veel zullen zij kien. Helve dehalve
niet kunnen bedruuen, hoewel op de onder-
afdelingsbegroeting van Joriji van de eerste
maakt dit jaar den bedruue van Joro werd
uitgetrokken voor de schoolen van het fonds der
gemeentelike scholen. Intussen gien ge-
meentelike scholen - schooltuinen goede ge-
breyten die in het fonds gdeest worden.
Op voorbeeld hiervan stelde de den overvledende
van den kring van kendingen te Joro-
dolo voor weder met den aanleg van de-
gelijke tuinen, i.c. ^{klapper} ~~klapper~~ tuinen van de kust
en kofsttuinen in het gdeest een begin te
laten maken. Gelik teit de in den over de
kust handelingen handich blyft, heeft de
kending tegen deze schooltuinen nog eeni-
ge bezwaren. Als het antwoord van den
Gouverneur van Kolonada te kate Pinnen
is, kan dit punt nader in behandeling
worden genomen. Hi konder twijfel een
bevestigende oplossing te vinden, waarbij
den van de kending te grote moeilijkheden
te veroorzaken, en goede witten te van deze
vinnige bron van inkomsten van de school te
verwachten is. De over de kien ^{hier} ~~de~~ voor zijn
te tabijk den dit men ^{hier} ~~de~~ kon behoren
te twijfelen.

Bochevenen. Door indienstneming van
de landchappen in Joriji en Joro van en
eroveren boschopkieren, het, naar alle waars-
schijnlijkheid een van de landchappen fi-
nantieel een voordeelige exploitatie van de
houtrijdommen dener streken kunnen worden
bereikt. De heer J. Robbenord zal den v.

April a. s. als toonlij in dienst treden.
Eke Mopone zal dadelijk begonnen kunnen
worden met het op landschap selectering naar
het stand brengen en vervolgens overhoogen
om een grote partij inderijdt clandestien ge-
kapte dolken eikenhart, waarop een uitroep
van Poro a Poro gemaakt zal kunnen war-
den...

Doro 26 Maart 1946
De A. v. best.
J.

7 Onderzoeken van landbouw.
Als de desontrent ontzagen berichten
juist zijn, dan zal binnenkort een kapitaal-
krachtig Japansch Consortium worden
aanvragen aan de Noordzijde van het Doro meer
voor het planten van koffie. Voor den aan-
leg van den uit van Doro naar Senten is
een goede afvoer van het product verzekerd.

Landschaps- en onderafdelingskassen.
Het gewone geval is dat meerdere land-
schapskassen tot eenen Kjn. onderafdelings-
kas zijn verenigd. Dit behoort geen nadere
bespreking. Bij de instelling dezer afdeeling
werden de te voore ~~aan~~ een onderafdeling
uitmakende onderafdelingen Boerook en
Banggai van elkaar gescheiden. De oplos-
sing ten aanzien van de administratie der
Landschapskassen is deze geworden - om
oplossing van het landschap kon uiteraan-
den sprake zijn - dat een gedeelte van het
kassell te Banggai, een gedeelte te hoe-
wek berust, terwijl de Controleurs van
Boerook in eikenius evenant staat met
den Gensjester van Banggai, bij wien de
administratie van de Landschapskassen be-
rust. De begroting wordt in gemeen-
schappelijk overleg opgesteld.
In de onderafdeling Tolomodale heeft

7
hield bij de Radje van Boerook ~~op~~ aanje
drongen op scheiding der Landschaps-
gedeltes van Boerook en Mori, omlet
hij door het combineren der beide begroting-
gen in die der onderafdeling Tolomodale
geen overzigt kon krijgen van de inkom-
sten en uitgaven van het door hem bestuurd
de Landschap. Als bijgedachte kwam verder
dit naar voren dat hij er bevoorren tegen
had * dat zonder meer ~~aan~~ een
deel der inkomsten van Boerook ten ge-
de ^{font} ~~aan~~ aan het landschap Mori. Hij
kon de Radje die Boerook op die wijze aan
Mori afstont gaarne willen kennen...
Bij de bespreking der begroting door den
President is den Radje te kennen gegeven
dat hij vermits niet in zijn gebied kon wor-
den ingewilligd, maar dat bij de open-
king der begroting zoveel mogelijk een
splijting tusschen de beide landschapsge-
makten zal worden. Meer kon uiteraan-
den worden toegevoegd dat Mori niet zonder
hulp van Boerook bestaan kan en de bede-
ling die bij de combinatie van kassen heeft
voorgeweten juist deze is het altijd aldus ge-
scheiden geheel financieel krachtiger te ma-
ken dan sommige der inkomsten aan
onderdelen dat op zichzelf konden zijn.

De berglandschappen Napoe en Besoa in
Midden-Celebes.

door

Alb. C. Kruyt

Overgedrukt uit het „Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch
Aardrijkskundig Genootschap, 2de Ser. dl. XXV, 1900, Afl. 6”

—
Het Landschap Bada in Midden-Celebes

door

Alb. C. Kruyt

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch
Aardrijkskundig Genootschap, 2de Ser. dl. XXVI, 1909, Afl. 3